

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

เหตุผล

โดยที่การสาธารณสุขของชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาสุขภาพอนามัยขั้นพื้นฐานของประชาชนเพื่อเป็นการพัฒนาการดูแลและการให้บริการด้านสุขภาพแก่ชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งความเข้าใจสภาพปัญหาของชุมชนควรให้ประชาชนในชุมชนนั้นเองได้มีส่วนร่วมเป็นผู้ดูแลและให้บริการสมควรให้มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นตัวแทนและให้บริการด้านสุขภาพแก่ชุมชน โดยให้มีค่าตอบแทน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่ง
มาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัย
อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เรียกโดยย่อว่า “อสม.” หมายความว่า
บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกและได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยมีบทบาท
หน้าที่สำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย การสื่อสารข่าวสารสาธารณสุข
การแนะนำเผยแพร่ความรู้ การวางแผน และประสานกิจกรรมพัฒนาสาธารณสุข ตลอดจนให้บริการ
สาธารณสุขด้านต่าง ๆ ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

มาตรา ๔ ให้มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในแต่ละหมู่บ้านทุกจังหวัดและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในชุมชนต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะมีจำนวนและครอบคลุมพื้นที่การให้บริการเท่าใดให้เป็นไปตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

มาตรา ๕ ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีหน้าที่ในงานโภชนาการ งานสุขศึกษา การรักษาพยาบาลง่าย ๆ การจัดหายาที่จำเป็น การสุขภาพิบาลและการจัดหาผ้าสะอาด การวางแผนครอบครัวและอนามัยแม่และเด็ก งานควบคุมป้องกันโรคในท้องถิ่น การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค การส่งเสริมสุขภาพฟัน การส่งเสริมสุขภาพจิต การป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ การป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัยและฟื้นฟูสภาพผู้พิการ การป้องกันและแก้ไขมลภาวะและสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ การคุ้มครองผู้บริโภค และงานบริการสาธารณสุขต่าง ๆ ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

มาตรา ๖ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิได้รับการคัดเลือกเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในวันได้รับคัดเลือก
- (๓) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำและมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร
- (๔) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๕) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ ดิคาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา
- (๖) มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับหรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ เว้นแต่ในท้องที่ใดไม่อาจเลือกผู้มีพื้นความรู้ดังกล่าวได้ กระทรวงสาธารณสุขประกาศยกเว้นหรือผ่อนผันได้
- (๗) ไม่เป็นผู้เคยถูกให้พ้นจากการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

มาตรา ๗ การคัดเลือกบุคคลให้เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

มาตรา ๘ การพ้นจากตำแหน่งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

- (๑) ขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) ถูกให้ออกตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

มาตรา ๙ ให้กระทรวงสาธารณสุขจัดสรรเงินงบประมาณและเวชภัณฑ์อย่างเพียงพอให้แก่คณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐานเพื่อดำเนินกิจการของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

มาตรา ๑๐ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้ได้รับค่าตอบแทนตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

มาตรา ๑๑ การเบิกและการจ่ายเงินของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๒ ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖ เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

วิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ร่าง

พระราชบัญญัติอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ.

วิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ร่าง

พระราชบัญญัติอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ.

๑. ชื่อร่าง “พระราชบัญญัติอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ.

๒. ร่าง พระราชบัญญัติอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ. เป็นร่างพระราชบัญญัติจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล โดยเฉพาะเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิได้รับการคัดเลือกเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้ต้องระบอบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย จึงต้องระบุมตรา ๒๘ และมาตรา ๑๐ ของรัฐธรรมนูญไว้ในคำปรารภ

๓. มาตรา ๑ ชื่อพระราชบัญญัติ

๔. มาตรา ๒ วันประกาศใช้พระราชบัญญัติ

๕. มาตรา ๓ นิยามความหมายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกและได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ซึ่งมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพอนามัย ประชาสัมพันธ์ข่าวสารสาธารณสุข แนะนำเผยแพร่ความรู้ การวางแผน และประสานกิจกรรมพัฒนาสาธารณสุข ตลอดจนให้บริการสาธารณสุขมูลฐานในด้านต่างๆ เช่นด้านโภชนาการ สุขศึกษา การรักษาพยาบาลเบื้องต้น การจัดหายาที่จำเป็นและการสุภาพยาเป็นต้น

๖. มาตรา ๔ กำหนดให้มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และในชุมชนต่างๆ ของกรุงเทพมหานครส่วนจะมีจำนวนของอาสาสมัครเท่าใดและครอบคลุมพื้นที่ให้บริการใดบ้างให้กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้คำนึงถึงการสาธารณสุขมูลฐานของประชาชนให้มีความทั่วถึงจึงกำหนดให้มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทุกหมู่บ้านและชุมชนในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้มีความทั่วถึงในการให้บริการ

๗. มาตรา ๕ ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีหน้าที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขมูลฐาน เช่นงานโภชนาการ งานสาธารณสุขศึกษา การรักษาพยาบาลเบื้องต้น ตลอดจนการป้องกันและควบคุมโรคเบื้องต้น และงานบริการสาธารณสุขต่างๆ เพื่อให้ทำหน้าที่เบื้องต้นในการให้บริการสาธารณสุขที่จำเป็นแก่ประชาชน

๘. มาตรา ๖ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิได้รับการคัดเลือกเป็นอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน โดยลักษณะดังนี้

๑. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

๒. มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์

๓. มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำ และมีชื่อในทะเบียนบ้าน

๔. ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

๕. ไม่มีร่างกายทุพพลภาพจนปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ ไม่เป็นผู้วิกลจริตพื้นเพือน หรือคิด
ยาเสพติด

๖. มีการศึกษาไม่ต่ำกว่าภาคบังคับ

๗. ไม่เคยถูกให้พ้นจากการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ตามมาตรา ๖ ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิได้รับการคัดเลือกเป็น
อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน โดยกำหนดให้มีสัญชาติไทย เนื่องจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศด้วย และบุคคลที่จะทำหน้าที่จะต้องมีวุฒิหรือมีอายุและ
สามารถรับผิดชอบได้ ทั้งจะต้องมีความผูกพันหรือเกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่นที่ให้บริการ และไม่เป็น
อุปสรรคในการบริการ จึงต้องมีการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๖ นี้

๘. มาตรา ๗ ให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกบุคคลที่จะเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน เนื่องจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้
กำหนดไว้ในร่างกฎหมายฉบับนี้ จึงจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคคลเพื่อให้เป็นไปตาม
ที่กำหนด

๙. มาตรา ๘ กำหนดการพ้นจากตำแหน่งของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
เนื่องจากการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือก ซึ่งจำเป็นต้องมีการกำหนดการพ้นจากตำแหน่งของ
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านไว้ด้วย

๑๐. มาตรา ๙ กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุขจัดสรรเงินงบประมาณและเวชภัณฑ์อย่าง
เพียงพอเพื่อดำเนินกิจการของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อให้การดำเนินการของอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

๑๑. มาตรา ๑๐ กำหนดให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้รับค่าตอบแทนตามที่
กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ซึ่งเป็นไปตามเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่จะให้อาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้รับค่าตอบแทน

๑๒. มาตรา ๑๑ กำหนดให้การเบิกจ่ายเงินแก่ออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้เป็นไป
ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข เนื่องจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้รับค่าตอบแทนตาม
กฎหมายฉบับนี้ และเป็นเงินจากงบประมาณของแผ่นดินจึงต้องมีระเบียบในการเบิกจ่าย

๑๓. มาตรา ๑๒ กำหนดไว้ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีอยู่ก่อน
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายนี้ยังคงเป็นอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วย เป็นการรองรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ
หมู่บ้านที่เป็นอยู่เดิมให้ยังคงเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต่อไป

๑๔. มาตรา ๑๓ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัติ
และให้ผู้มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศ เพื่อให้การปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ จึงจำเป็นต้องกำหนดรัฐมนตรีรักษาการเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ